

Az eltitkolt hunfalvyzmus

Az eltitkolt hunfalvyzmus

Finnugor Gereben

ÁDÁM LÁSZLÓ

Budapest, 2021

ÁDÁM, L. (2021): *Az eltitkolt hunfalvyzmus*. Finnugor Gereben. Budapest.

E munka – kizárva a haszonszerzés bármilyen fajtáját – változatlan formában szabadon terjeszthető.

This work, excluding any use generating profit, may be freely distributed as long as the content remains unchanged.

A hunfalvyzmus meglehetősen kellemetlen állapot, melynek nem ismerjük hatásos ellenszerét. Kezelní sajnós nem tudjuk, de tessék megnyugodni, nem túlságosan fájdalmas. És előbb vagy utóbb (remélhetően) magától is elmúlik.

Tartalom

MEGHATÁROZÁS	9
EGYÉNI ÉRETLENSÉG	9
Feljogosítottság és nagyzasosság	10
Táltos, a hunfalvysta	11
A FINNUGOR ESZME	15
TÁRSAS ÉRETLENSÉG	16
Hogyan működik a rendszer?	18
Bűnbakképzés, önigazolás	21
Az ellenség tárgyasítása	24
A KEVÉLYSÉG BUKÁSHOZ VEZET	24
GONDOLKODJUNK MÁSKÉNT	25
ÖSSZEFOGLALÁS	26
ITT A VÉGE	27
FORRÁSOK	27

Meghatározás

A finnugor nyelvrokonság* eszméjével összefonódott hunfalvyzmus mindekelőtt nem nyelvi kérdésekről, hanem a hatalomról szól. Kisajátítja magának a szóban forgó elgondolást, és azt bizonygatja – kimondva, kimondatlanul –, a magyar nyelv származását illetően nincs más tudományos magyarázat, csakis a finnugor eszme. Hívei ismereteikkel, tekintélyükkel visszaélve elképzeléseiket akarják ránk kényszeríteni, ezekkel helyettesíteni saját gondolatainkat.

A hunfalvyzmus a finnugor nyelvrokonság elképzelésének egyedül üdvözítő voltát, kizárólagosságát hirdeti. Nemigen tűr meg maga mellett másféle elgondolásokat, független gondolkodókat. Küldetésének tekinti, hogy a finnugor nyelvrokonság eszméjét győzelemre vigye, és küzdelmeiben méltatlan eszközöket is megengedhetőnek tart. Pártolói révén befolyását kiterjeszti az oktatásra, illetve különböző tudományterületekre – pl. a régészetre, a történettudományra, a néprajzra, a zeneelméletre is –, és ezen keresztül meghatározni szándékozik a magyarság nemzettudatát.

A hunfalvyzmus, ami lényegét illeti, a hatalom gyakorlásának félig-meddig álcázott módja; egy kisebbség akarátának rákényszerítése a többségre. Az éretlenség, az önimádat egyéni és társas megnyilvánulása, a nagyzásosságra és énközpontúságra alapozott együttműködés rendszere a nyelvtudomány területén. Elsődleges célja, hogy a finnugor eszme elkötelezett hívei megőrizhessék befolyásukat és a magukról, illetve csoportjukról alkotott nagyszerű képet.

Egyéni éretlenség

Valamennyiünkben él a vágy, hogy visszakerüljünk a csecsemőkori tehetetlenség állapotába, melyben semmiféle külső követelménynek nem kellett megfelelnünk. Szerencsés esetben elfogadtak és szerettek bennünket, olyannak, amilyeneknek születtünk. Gondoskodtak rólunk, megvédtek bennünket. Semmivel sem kellett törődnünk, nem kellett felelősséget vállalnunk döntéseinkét, cselekedeteinkért.

* Mióta az örökléstan kutatói kimutatták, hogy nemigen van származás szerinti rokonság a magyar és a finnugornak nevezett népek között, a finnugristák ritkán mulasztják el hangoztatni: *nem mi vagyunk finnugor eredetűek, hanem a nyelvünk*. Jeleseink korábban is eljutottak már e kinyilatkoztatásig, őstörténetünket azonban mai napig is a feltételezett nyelvtörténethez igazítva vázolják fel, s tiltakoznak bármilyen más megoldás ellen. Vagyis ha nézeteik és a valóság között feszülő ellentmondások letagadhatatlanok, nem felfogásukon változtatnak, hanem önigazolással próbálkoznak.

Csakhogyn ezen életszakaszunkban nem volt semmiféle hatalmunk. Teljességgel ki voltunk szolgáltatva másoknak és a körülményeknek.

Az ember – többségünk legalábbis – előbb vagy utóbb felismeri és elfogadja esendőségét. Ama tényt, hogy emberi mivoltunknak *elkerülhetetlen* velejárója a tökéletlenség, a sebezhetőség, a szegénység és a többi. Valamennyien megtapasztaljuk, hogy a valóságot nem lehet uralni, alkura bírni vagy kijátszani. S mire elérjük a szellemi érettség kívánatos mértékét, azt is megtanuljuk, hogy érdemtelesen – pusztán létezésünk okán – immár semmit sem kaphatunk. Ha azt szeretnénk, hogy elfogadjanak bennünket, alkalmazkodnunk kell, elfogadhatóvá kell válnunk.

Felebarátaink egyike-másika azonban nem akar alkalmazkodni, szembenézni gyarlóságával. Perbe száll a valósággal. Azt szeretné, hogy a kecske is jóllakjon, s a káposzta is megmaradjon.

Tulajdonképpen nem akar felnőni. Ám a kisgyermek szerepét sem hajlandó elfogadni. Elvárja, sőt követeli, hogy minden körülménytől függetlenül fogadják el őt, hogy – csecsemőhöz hasonlóan – ne kelljen megfelelnie semmiféle igénynek és szabálynak. Hozzá azonban érett embernek kijáró – mi több, korlátlan, isteni – hatalmat akar. *Hatalmat akar, de a vele járó felelősség nélkül.*

Feljogosítottság és nagyzasosság

Ha például egy – különben tehetséges és törekvő – tudós felebarátunk éretlen személyiségű, előfordulhat, hogy nem elégszik meg eredményeivel, hanem a legkülönbek közé szeretne tartozni. Esetleg mindenkinél különb szeretne lenni. Mivel azonban (jellemzően) híjával van az ehhez szükséges rendkívüli képességeknek, „tökéletlenségét” nagyzasos képzetekkel kénytelen ellensúlyozni.

Túlértékeli képességeit és eredményeit – elbolondítja magát –, és ennek következményeként elbizakodottá válik, feljogosítottnak, kivételesnek hiszi magát. Meggyőződése szerint másoknak kötelessége az ő törekvéseit támogatni, nézeteivel azonosulni. Rá a másokra érvényes mércék és szabályok, úgy hiszi, bizonyos helyzetekben nem vonatkoznak. Például közepszerű teljesítményért is kijár neki a vállveregetés. Mások erőfeszítéseit viszont alulértékeli, hogy ily módon még magasabbra hághasson a dicsőséghez vezető lajtorján.

Kialakít magáról egy eszményített képet – ő tévedhetetlen, tökéletes –, e képet azonban saját erőforrásaira támaszkodva nem képes fenntartani. A valóság ugyanis nem hajlandó méltányolni és visszaigazolni felebarátunk felsőbbrendű-

ségét. Ennek okán atyánkfia szakadatlanul alakoskodni, erőszakoskodni, követelőzni kényszerül, hogy rávegye környezetét, erősítse meg újra és újra az ő istenszerű mivoltának látszatát.

S bizonytalansága okán állandóan résen kell lennie, hogy elhárítson minden veszélyt, mely tökéletességgépzetét fenyegeti. Szüntelenül hadakoznia kell a valósággal, hogy a látszatot fenntartsa, kiemeltségét bizonyítsa. Folyvást versengenie kell, hogy igazolja, ő a legnagyobb. Máskülönben szembe kellene néznie gyarlóságával, illetve az ennek okán érzett szégyennel.

Meghatározó vonása, hogy személyét és eszméjét többnek szeretné láttatni, mint amilyen valójában. Bármit megtesz, hogy fenntartsa, megvédje önbecsülését, a tökéletesség látszatát. Nem lehet őt szembesíteni a valósággal, mert a tényeket úgy csúri-csavarja, hogy azok az ő meggyőződését igazolják. Ahogyan egyre jobban becsapja magát, úgy kerül egyre messzebb a valóságtól, s végezetül semmi más nem marad, csak az üres alakoskodás.

Táltos, a hunfalvysta

Tudós felebarátunk egyedinek, kivételesnek tartja magát – megingathatatlanul hiszi, hogy felsőbbrendű, különb, mint mások, s hogy rá bizonyos mércék és szabályok nem vonatkoznak –, és ezt környezetének tudtára is adja. Felebarátait túlnyomórészt alsóbbrendűnek tartja. A köznép feladata, hogy őt akár érdemtelenül is bálványozza. Hogy fenntartsa önbecsülését, felmagasztalja saját elgondolásait, leértékeli másokét. Önmagát, eszméjét azáltal is megélheti különbnek, hogy lebecsüli, ördögtől valónak tekinti azokat, akik nem osztoznak nézeteiben.

Nem ritkán tehetséges és törekvő. Szakterületén gyakorta sikeres, és olykor kiemelkedő teljesítményre is képes lehet. Eredményei azonban elsősorban arra szolgálnak, hogy erősítsék saját nagyszerűségébe vetett hitét. Tudománya rendszerint megreked valamely szinten, nemigen fejlődik tovább. Tekintélyét, különösen idős korában, általában külsőségekre alapozza, például állására, tisztségére. Nem szükséges nézetét megvédenie, bizonyítani hozzáértését, hiszen őt, illetve előjogait, érdemeit mindenki elismeri. Pusztán ama tény, hogy a győztes, az Akadémia által szentesített eszme híve, szavatolja jártasságát.

Ahogy gyakorlat a mestert, úgy kapcsolatai teszik a hunfalvystát. Felebarátunk osztályozza embertársait. Törekény önértékelése védelmében minél nagyobb különbséget szeretne kialakítani a két csoport: az alsóbbrendűnek tekintett áltudósok, hozzá nem értők (a köznép), illetve a felsőbbrendűnek vélt hivattak (elsőbben is önmaga) között. Lebecsüli azokat, akik nem felelnek meg ér-

tékrendjének. Például nem olyan körökben forognak, nem olyan eszméket vallanak, ahogyan az nagyszerű embertől – amilyennek a hunfálvysta hiszi magát – elvárható. Eszményít bizonyos személyeket – rendszerint csak addig, míg „hiányosságaikra” valamiként fény nem derül –, intézményeket, melyek vitathatatlanul nagy tekintéllyel bírnak, és mindent megtesz, hogy ezekhez igazodjon. Ha e magas állású vagy annak vélt személyek, intézmények lenézett, alsóbbrendű emberek, csoportok, illetve eszméik iránt mutatnak érdeklődést, netán jóindulatot, megértést, arra felebarátunk dühvel válaszol. Nagy figyelmet fordít a társas összehasonlításra. Elvárja, hogy a köznép csodálja, tisztelje őt – hozzájuk leereszkedő vagy ellentmondást nem tűrő hangnemben szól –, a hivatottak pedig észreveggyék és feltétel nélkül elismerjék kiválóságát, maguk fölé emeljék.

Nehezen viseli a kiszámíthatatlanságot, a kiszolgáltatottságnak pedig még a látszatát sem tűri. Vitákban mindenáron győznie kell, akár úgy is, hogy megváltoztatja a pereskedők közötti feltételek egyenlőségét. Természetesen a maga javára, és nem éppen kifogástalan módon. Hajlamos egyoldalú döntéseket hozni, másokat szükségletei szerint irányítani, anyagi és erkölcsi előnyökért versenybe szállni, önmagát felmenteni bizonyos kötelezettségek és szabályok alól. Meggyőződése okán gyakorta méltánytalanul bánik másokkal.

A hatalom csúcására akar kerülni, elsősorban azért, hogy felsőbbrendűségét igazolja, másodsorban pedig, hogy senkinek ne legyen lehetősége őt elszámoltatni, szembesíteni gyarlóságával. Ha kellő hatalommal rendelkezik, akkor megszabadulhat minden kötöttségtől. A hatalom elvesztésére – pusztán ennek lehetőségére is – rendszerint igen heves indulattal, támadással válaszol.

Mivel magát jogaiban és képességeiben is felsőbbrendűnek tekinti, könnyen ítélkezik mások fölött. Beszédmódja önérvényesítő, nem ritkán erőszakos; érvelése határozott. Érvei azonban gyakorta nem eléggé, vagy egyáltalán nem megalapozottak. Többnyire egyoldalúak, és tételes, erősen elfogult tartalmak uralják őket. Gyakran él kinyilatkoztatásokkal, túláltalánosítással. Saját véleményét előszeretettel öltözteti a tudományos igazság köntösébe. Mások álláspontját következetesen figyelmen kívül hagyja, még akkor is, ha a másik fél szakértője a vitott kérdésnek.

Felebarátunk bírálók, egyet nem értők, ha úgy tetszik, bűnbakok, ellenségek nélkül nem létezhet. Szükséglete, hogy mások az ő megítélésétől függjenek. Ha ellenfele nem áll ki magáért, akkor úgy kezeli őt, mint szolgáját, s megveti, mert hagyta, hogy szolgaként bánjon vele. Akit nem tud befolyása alá vonni, uralni, azt lenéző göggel kezeli.

Elemében van, ha hozzá nem értőt, lenézett közvitézt kell földbe döngölnie. Ám ha úgy látja, ellenfele képes magát valami módon megvédeni, akkor inkább csak példálózik, távolról szórja átkait. Képzett, netán független szaktekintéllyel rendszerint nem bocsátkozik harcba, hanem, méltóságát megőrzendő, ellenfelét párbajképtelennek nyilvánítja, és fölényesen odébbáll. Ha nem lát esélyt a győzelemre, hűbéreseit küldi a harc mezejére. Az efféle erőfitogtatás kézzelfogható előnnyel nem szolgál, célja kizárólag felebarátunk felsőbbbségtudatának megerősítése.

Kényelmes számára, nem ritkán meglepően testre szabott a vezetői szerep. Az alárendelt helyzetet ellenben teljes mértékben elutasítja. Nem egyszer, meglepő módon, úgy véli, különlegessége olyan nagy fokú, hogy rá nem csak a társas együttélést szabályozó előírások nem vonatkoznak, hanem a fizika stb. törvényei sem. Úgy véli például, hogy mások egyszerűen nem képesek észszerűen gondolkodni, míg vele kapcsolatban ilyen elképzelés fel sem merülhet. Ha a kiábrándító valósággal szembesül, leggyakrabban alkalmazott elhárítási módszere a tagadás.

Felebarátunk előszeretettel hódol a látszatnak. Nagy hangsúlyt fektet arra, hogy megfontoltnak, tiszteletreméltónak mutatkozzék, ugyanakkor állandóan színlelnie kell, lepleznie ellenséges érzéseit. Megpróbálja elhitetni, hogy nagyban hozzájárul szűkebb s tágabb értelemben vett közösségének, nem különben tudományterületének felvirágoztatásához, népszerűsítéséhez és tekintélyének növeléséhez. Bár fölötte áll társainak és a hétköznapi ügyeknek, mégis dicséretes módon szolgálja a közös célok megvalósítását. Mások nagy mértékben rá vannak utalva, szükségük van az ő segítségére. A fogyatékosságokat és mások hibáit ő ellensúlyozza érdemeivel és képességeivel. Ám mindenekelőtt a maga érdekében jár el, saját nagyszerűségét kívánja előtérbe állítani. Akár olyan módon is, hogy másokat lealacsonyít: „meg kellett nekik tanítania a leckét, *mindnyájunk érdekében*, mert erre már igen nagy szükség volt”.

A hunfalvysta számára megtévesztő énképének fenntartása mindenekfelett való. Sebezhetőségét igyekszik elrejtteni. Úgy gondolja, nem szabad kimutatnia ezzel kapcsolatos érzéseit, mert azokat mások a gyengeség, a kiszolgáltatottság jeleként értelmezhetik. Ám ha csalódik, mert például figyelmen kívül hagyják, nem értenek vele egyet, netán bírálják, rendszerint támadással vagy lenézéssel válaszol. Hatalmas erőket mozgósít, hogy tökéletességének látszatát megmenthesse. Ha sarokba szorítják, még annyira sem képes figyelembe venni mások ér-

zéseit, jogait stb., mint egyébként. Ha önértékeléséről van szó, mások mint ön-
álló akarattal rendelkező emberi lények megszűnnek létezni. Nincs több valósá-
guk, mint egy eszköznek, tárgynak.

Az önbecsülését veszélyeztető megnyilvánulásokat – például az egyet nem
értést, a hitetlenkedést, a kifogásokat, a nem hízelgő véleményeket – személye
elleni támadásként értelmezi, és szertelenül dühös lesz. Helyzettől függően el-
lenségesen vagy fensőbbbségesen viselkedik. Retteg, hogy álcája lehull, leleplező-
dik a világ előtt, és szembe kell néznie tökéletlenségével. Ha egyébként nem saj-
nálunk, szánjuk őt örökké tartó szorongása okán.

Ami pedig nézeteit illeti, minden eszközzel védi, kivonni igyekszik ezeket az
ellenőrizhető kérdések köréből. Elnyomni szándékozik minden független gondo-
latot. Hajlamos saját kezébe venni a bíraskodást. Kevélysége arra sarkallja, hogy
elutasítsa vagy megtámadja az olyan véleményeket, melyek esendőségével szem-
besítik őt. Még ha tudja is (márpedig neki tudnia kell), hogy a finnugor nyelvro-
konság eszméje csupán feltételezés, *e tényt nem fogadhatja el*. Ha megtenné, az-
zal elismerné, hogy tévedett. Vagyis nem tökéletes.

Ha másként nem tudja igazát bizonyítani, elferdíti vagy elhallgatja a ténye-
ket, vagyis hamisítani kénytelen. Ezen légkörben virágoznak fel az önigazolás
leghatékonyabb eszközei: az összeesküvés-elméletek. Ezek minden kényelmet-
len körülményre az ellenség aknamunkáját sejtető választ kínálnak. Minden hi-
báért mások felelnek, minden bűnt mások követnek el.

Állapotának elidegeníthetetlen sajátossága, hogy a félreérthetetlen jelek, mi
több, a jóindulatú figyelmeztetések ellenére sem tekinti magatartását kifogásol-
hatónak. Hite szerint, tudniillik, minden bonyodalomért mások vagy a körülmé-
nyek felelősek. Magabiztos és önelégült. Emberi és szakmai kapcsolatait az eget
verdeső önbizalom, az állandó követelőzés, a bálványozás igénye elkerülhetetle-
nül tönkreteszi.

Az öregedéssel járó szellemi hanyatlás stb., a nagyzasosságot tápláló forrá-
sok elapadása, a megerősítések elmaradása, a mellőzés számára gyötrelmes él-
mény. Ennek okán igyekszik másokat is hasonló tapasztalatokban részesíteni.

A finnugor eszme

A közös alapszókincs, melynek elemei szabályszerűen felelnek meg egymásnak, valamint a nyelvtani rendszer egyezései és a közös jellemvonások. Nyelvészeink állítása szerint ezek teszik az urálinak stb. minősített nyelvek (származás szerinti) rokonságát.

Feltételezik, hogy a szóban forgó nyelveknek volt egy közös ősök, az úgynevezett alapnyelv. Mai, élő nyelvekből bonyolult, kivételektől sem mentes szabályok szerint előállítanak, szerkesztenek egy (nevezzük így) *kikövetkeztetett alapnyelvet*. Feltételezik, hogy ezen *kikövetkeztetett alapnyelv* nagyjában-egészében megegyezik egy hajdan beszélt alapnyelvvvel. Feltételezik, hogy utóbbi – nevezzük *feltételezett alapnyelvnek* – egykor valóságosan is létezett.

Igen ám, de a vizsgálni kívánt korból – a több ezer éves múltból – egyetlen adatunk, nyelvemlékünk sincsen. Vagyis semmi sem bizonyítja, hogy az urálinak stb. minősített népek egykor a *feltételezett alapnyelvet* vagy a *kikövetkeztetett alapnyelvet* beszélték. Csak találgatni tudunk, milyen nyelvet beszélhettek.

Nincsenek történeti forrásaink stb. sem, melyek a szóban forgó népek feltételezett együttélését bizonyítanák.

A történeti összehasonlító nyelvészet nyelvemlékek nélküli időszakok nyelvi viszonyairól nem tud ellenőrizhető feltételezésekkel szolgálni. Minden ilyen korszakra vonatkozó állítása találgatás, lényegét tekintve befolyásos tudósok és elbarátaik hiedelme, véleménye a tudományos igazság mezébe bújtatva.

Jeles felebarátaink csakis módszerükkel és következtetéseikkel tudnak elszámolni. Feltevéseik közül egyiket sem tudjuk ellenőrizni. Márpedig, ha erre nincs módunk, akkor állításaikat sem igazolni, sem cáfolni nem tudjuk.

Tudják mindezt nyelvészeink is. Azzal, hogy kizárólagosságra törekednek, kivonni igyekeznek tantételeiket a kétségbe vonható kérdések köréből, minőségileg felértékelik eredményeiket, illetve tagadják vagy próbálják semmissé tenni az ellenkező érvényű állításokat stb., voltaképpen elismerik, hogy maguk sem bíznak a finnugor elmélet diadalában. Ha elgondolásuk csakugyan szilárd alapon nyugodna, kellene bizonykodniuk igazuk védelmében, illetve hadakozniuk bírálóik ellen? Aligha. Csak hivatkozniuk kellene a forrásokra, nyelvemlékekre, melyek az egykor beszélt magyar–ugor stb. közös alapnyelv létezését bizonyítják. Ha volnának ilyen becses ereklyék – néhány (vagy legalább egy), valóság-

san is létező, a kikövetkeztetett, alapszavakkal (legalább nagyjában-egészében) egyező kifejezés –, már réges-régen előálltak volna velük, s földhöz teremtették volna a hitetlenkedőket.

Társas éretlenség

A hunfalvysta nem csupán egyedként, hanem közösségi szereplőként is létezik, és mint ilyen, elfogult saját felekezete iránt. Hasonlóképpen a csoport többi tagja. Felekezetük, eszméjük jelentőségét eltúlozzák, felnagyítják, hiányosságairól nem vesznek tudomást.

A tagok szerint ők – függetlenül attól, hogyan vélekednek erről mások – kivételesek, csoportjuk külön mindenki másénál, eszméjük egyedül üdvözítő. Ennélfogva felekezetüket, illetve annak híveit – akár valóságos eredmények nélkül is – előjogok és kedvezmények illetik meg.

Jeles felebarátaink látszatvalóságban élnek, és önmaguk eszményített képének megfelelően igyekeznek viselkedni. Feljogosítottságuk hite okán fensőbbeségek, kihívóan önteltek, önzők. Határtalan önbizalmat sugároznak. Mindenhatónak, mindentudónak, legyőzhetetlennek, szabályok fölött állónak vélik magukat.

Nagy mértékben hajlamosak könnyen átlátható mesterkedésekkel élni, hogy ezek által igazolni tudják feljogosítottságukat és nagyszerűségüket. Az önámítás megvédi őket attól, hogy szembesüljenek gyarlóságukkal, illetve az alsóbbrendűség érzésével, és megőrizték tévhiteiket.

A hamis valóságot, a felekezetükről, eszméjükről alkotott nagyszerű képet, illetve önértékelésüket nem képesek saját erőforrásaikra támaszkodva fenntartani, ezért szakadatlanul külső érvényesítésre, hitelesítésre van szükségük. Elsődleges céljuk, hogy mások fölé kerekedjenek. Nem egyéni teljesítményükkel, hanem aszerint mérik magukat, mennyivel különbek, vagy mennyivel különbnek látszanak másoknál.

Nem az igazság fontos számukra, hanem hogy ők mit hisznek igaznak. Az ő akaratuknak kell érvényesülnie, az ő szavuk kell legyen döntő stb. Ha nem úgy történnek a dolgok, ahogyan ők azt elképzelik, feldühödnek, nagyképszerűsködni, vádaskodni, és valamiképpen elégtételt vesznek maguknak a rajtuk esett sérelem okán.

Ha sarokba szorítva érzik magukat, tagadják még a tényeket is. Csakis azon bizonyítékokat hajlandók elfogadni, melyek hitükben megerősítik őket. Saját állításaik igazolására bármit felhasználhatnak, hasonlót vagy ugyanazt más szemlélet esetében nem fogadnak el bizonyító erejűnek. S hozzá még, úgy vélik, mindkinek kötelessége egyetértenie elveikkel, módszereikkel.

Önmaguk, illetve felekezetük, eszméjük értékét a rá irányuló figyelem mértékével mérik. A „közönség” figyelme a tükör, melyben magukat, csoportjukat, eszméjüket felsőbbrendűnek, győztesnek, meghatározónak láthatják.

Lényegében mindegy, milyen előjelű figyelmet kapnak, csak velük, felekezetükkel, eszméjükkel foglalkozzanak. Nem lehet őket szembesíteni a valósággal, mert mindent magukra vonatkoztatnak, s a tényeket úgy értelmezik, hogy azok meggyőződésüket igazolják. Mi más bizonyíthatja ékebben személyük, felekezetük, eszméjük fontosságát, mint hogy róluk értekeznek? Mi másért kifogásolnák nézeteiket, ha nem azért, mert irigylik személyük, csoportjuk, elképzelésük egyedülálló értékeit?

Megingathatatlanul hiszik, hogy aki nem ért egyet csoportjuk nézeteivel – legyen az kebelbeli vagy kívülálló –, csakis hozzá nem értő lehet. Az ilyen, alsóbbrendű személyek elmeállapota, képessége, képzettsége stb. nem teszi lehetővé, hogy a hunfalvysták munkásságát, nézeteit elbírálhassák. Ennélfogva velük nem szükséges együttműködni, eredményeiket, véleményüket nem kell figyelembe venni.

Felekezetüket és eszméjüket a bírálatok vagy mások eredményei megfoszthatják a tökéletesség látszatától. Csakúgy, mint a mellőzés, a megkülönböztett figyelem elmaradása. Ha úgy érzik, csoportjuk s eszméjük alulmaradhat az összehasonlításban, veszélybe kerülhet tekintélyük, hatalmas erőket fordíthatnak arra, hogy dühüket kifejezzék, felsőbbrendűségüket hangoztassák, gáncskodjanak, igazságot követeljenek vagy elégtételt vegyenek csoportjuk s eszméjük nevében.

Egyeduralomra, kizárólagosságra törekednek. Eszméjüket mindenáron erőltetik. Felingerli őket, ha nem azonosulnak velük, figyelmen kívül hagyják őket, ellentmondanak nekik, megpróbálják őket szembesíteni a valósággal. Ők ellenben nem hajlandók másokkal azonosulni. Mások érdekei, érzései és igényei lényegében hidegen hagyják őket. Küldetésüknek tekintik, hogy küzdjenek a másokként gondolkodók ellen. Elnyomni, saját eszméjükkel igyekeznek helyettesíteni minden független gondolatot.

A hangadók, és a csoporttagok is mindent megtesznek azért, hogy minél nehezebbé tegyék a szembefordulást nézeteikkel. Ha valaki mégis független véleményt fogalmazna meg, kirekesztik. A csoport végül semmiféle friss szellemiséget nem enged be sorai közé. Teljesen belterjessé válik, és önigazolással erősíti értékrendjét.

Végeredményben arra törekednek, hogy magukat és csoportjukat a hatalom, illetve a tudományosság csúcsára juttassák, eszméiket kivonják az ellenőrizhető, kétségbe vonható kérdések köréből. Más szóval ki akarnak bújni minden kötelezettség és szabály alól. Azt várják – mi több, követelik –, hogy a valóság, az emberek igazodjanak igényeikhez, feltétel nélkül fogadják el eszméjüket. Hogy tudniillik semmilyen módon ne szembesíthessék őket gyarlóságukkal. Vagy ami ezzel lényegében azonos: megőrizhessék önbecsülésüket, ne kelljen szégyent átélniük.

Hogyan működik a rendszer?

Minél kiterjedtebb egy közösség, annál kevésbé elszámoltathatók részesei. Jellemző a nyájszellem, a parttalan viták, üres szócséplés, cinkosság, érdekszövetségek kialakulása, áskálódások, egymásra mutogatás, rejtett erőszak, függőség a hangadóktól s a tekintélytől stb.

A hangadók dicsősége, kíváncsiak stb. előnyt élveznek. Kérik hűbéreseiket, hogy áldozzák fel erőforrásaikat, igényeiket egy elvont közösségi eszmény érdekében, miközben ők bezsebelik a nyereséget. A híveket, pártfogókat, rajongókat, vagyis a hűbéreseket, továbbá a közönséget viszont arról biztosítják, hogy az intézkedések mindenekelőtt az ő javukat szolgálják. Vagyis hogy nagyszerűbb vezetőket, külön eszmét akkor sem szolgálhatnának, ha gyertyavilágnál keresnék párjukat.

A színjáték egyúttal arra is szolgál, hogy a hangadók magukat is elbolondítsák. Ők *valóban* úgy gondolják, hogy minden cselekvésük mások javát szolgálja. Csak éppen nem veszik figyelembe azon részleteket, melyből összeállna az igazság.

Az élcsapat, a felsőbbtség megteremti saját valóságát, megszervezi az önimádatra alapozott együttműködés rendszerét. Megszállja vagy megdolgozza a megfelelő intézményeket, például az oktatást, a tudományos kiadványok szerkesztőségét, a tájékoztatást, és mindenhol kiszorítja, vagy kiszorítani igyekszik a neki nem tetsző nézeteket. A megfelelő embereknek előjogokat, védelmet biztosít, a többiek pedig eldönthetik, jól akarnak-e járni.

Ahhoz hogy a hangadók rábírjanak másokat az együttműködésre, félre kell vezetniük, meg kell nyerniük vagy meg kell rontaniuk őket. Az ilyen módszerek azonban ellenállást váltanak ki azokból, akik magukat tisztességesnek tartják.

Ha egy tudós férfit rá akarnak venni, segédkezzen felebarátainak elbolondításában, hamisítsa meg a valóságot, jeles tudósunk jó eséllyel nemet mond. Cseles hadvezér hasonló esetekben nem a befolyásolás nyílt formáival – egyeztetéssel vagy erőszakkal – próbálkozik. Ehelyett álcázott befolyásolással, megtévesztéssel él. Például (eszközként használva a másik felet saját céljai eléréséhez) közös érdeknek tünteti fel saját céljait. Vagy feldicséri a másikat, kedvezményeket és lehetőségeket kínál neki.

Nem ritkán azonban még hihető érvelésre, győzködésre sincs szükség, mert az ember – leginkább, ha éretlen – gyakorta saját akaratából cselekszik érdekei ellenében, mond le hatalmáról. Eszközként kínálja fel magát, mert szeretné, ha befogadnák, elismernék, ha osztozhatna a hatalomban, a sikerekben. Fontosabb számára, mit tartanak róla mások, mint az, hogy mit tart ő önmagáról. Más szóval önbecsülését elsősorban külső forrásokra, mások megerősítésére alapozza, s nem saját eredményeire. Éppen úgy, mint példaképei, Táltos és elvbarátai.

Az ilyenféle emberek – például a Wikipédia bizonyos szócikkeinek tartalma fölött őrkdők –, azért vállalkoznak az Önkéntes Igazságosztó szerepére, hogy a hatalom védőszárnyai alatt érezvén magukat kiélhessék bántalmazó, dölyfös, dühödtt, elnyomó, erőszakos, kizsákmányoló törekvéseiket, illetve megerősítsék ingatag önbecsülésüket.

Ha valaki megalkuszik, egy idő után már nem fogja érzékelni az általa támogatott rendszer igazságtalanságát. Sőt maga kel ki azok ellen, akik megpróbálják a hamisságot szóvá tenni. Ő jó ember, következésképpen jó ügyet támogat.

Akik átlátják a helyzetet, és nem hajlandók hódolni, azokat gyanúba kell keverni, el kell hallgattatni, el kell szigetelni. Ki kell közöszíteni őket, illetve létezésüket megnehezíteni, esetleg megélhetésük alapjait kikezdeni. S ha egyik módszer sem alkalmazható, illetve nem működik, nem kell személyükről és munkáságukról tudomást venni.

Gereben barátunk jó szándékú, józanul gondolkodó, rokonszenves, de gyermeklelkű fiatalember. (Még ahhoz is jámbor volt, hogy megtagadja a róla szóló mesékben a részvételt.) Jeles atyánkfíát nemrég nevezték ki tudományos munkatársnak. Első cikkét – Két nyelvi párhuzam –, tüstént közli a Tietoja Hunfalvysta. Cikkének bírái csak a cím kiegészítését javasolják: ..., avagy a valóságnak van még mit tanulnia tőlünk. Gereben intézményének fontos a nevezett folyóirat fenntartása, s

most éppen nem érkezett kézirat jelesebb személyektől. Barátunk is fontosnak érzi magát. Azt gondolja, egyébként jogosan, valamit jól csinál, ha nem is tudja, mi az. Büszke az eszmére, melynek híve, büszke csoportjára. Természetesen magára is.

Atyánkfia, sikerén felbuzdulva, újabb dolgozattal áll elő, melyben megpendíti, hogy a mordvinok – miként nevük (halandó, ember) is bizonyítja – az ősidőkben, talán, nem finnugorok, hanem baltiak, indoeurópaiak voltak. Vélhetően úgy lettek finnugorrá, hogy a szomszédságukban élő, illetve velük összekovácsolódott szkíta népesség nyelvének egyes szavait kölcsönözték, illetve örökölték. Gerebent bírálói megróják, mert nem ismeri a forrásokat. A szkíták irániak voltak. Tudja bizonyítani ellenkezőjét? Ha jeles szerzőnk tudománytalan feltevései benne maradnak a szövegben, akkor sajnos nincsen mód cikkét megjelentetni. Hősünk érzi, valamit nem jól csinál, csak még nem tudja mi az.

Gereben éles eszű legény, ám híjával van a bölcsességnek. Ha okos lenne (legalább annyira, mint feljebbvalói) nem fedezne fel semmit. Tudásvágya sajnos újra és újra bajba sodorja. Mint most is. Elejtett egy megjegyzést felettese előtt. Eszébe jutott, úgymond, hogy a nemrég kiásott ókori cserépen olvasható BEL-SAR-UR felirat jelentése talán Aszag Atya. Főnökét azonban felingerelte barátunk megjegyzése. Gereben érzi, hogy valamit elrontott, csak nem tudja, mi az. Kényelmetlenül érzi magát, mert felmerül benne a gondolat, hogy kudarcai esetleg hatással lehetnek előmenetelére is.

Gereben legutóbbi próbálkozása a szerencsétlenség megkoronázása. Cikkében mintegy mellékesen megjegyzi (hivatkozván Horger és Holler értekezésére), király szavunk jelek szerint egy hajdani karály alak fejleménye. Rokonszenves atyánkfia most már nem is lepődik meg, amikor kéziratának bírálatában szakképzett hozzá nem értőnek címezik. Sejtí immár, az ismétlődések rávezették, mit csinál rosszul. Újra és újra belegyalogol a hunfalvysták helyiérdekű karáltságába, akik minden kilengést a finnugor eszme, a hangtörvények, leginkább azonban személyük, pontosabban önbecsülésük ellen intézett támadásnak tekintenek. Gerebennek hamut kell hinteni fejére, és ha továbbra is köti az ebet a karóhoz, többé nem kérnek tőle kéziratot. És ha mégis megjelenteti valahol munkáit, eredményeire nem hivatkoznak, legfeljebb elijesztően helytelen példaként.

A hunfalvysta irányítás minden módon elnyomni igyekszik a független gondolatokat, a velük egyet nem értők véleményét. Mivel ettől függ Táltos és elvbárátainak önértékelése, nagyon erős a félelmük, hogy a finnugor eszmét letehetik trónjáról. Még a gondolat is, hogy ez lehetséges, szerfölött fenyegető, mert emlékezteti őket kiszolgáltatott helyzetükre.

Az egyet nem értés bármilyen jele, a különvélemények fenyegetőek, még akkor is, ha a másként gondolkodók személye és munkássága voltaképpen nem jelent veszélyt az Eszmére. Táltosnak és elvbarátainak győzniük kell, bármi áron, mivel önbecsülésük a tét. A hunfalvysta halálosan fél a megaláztatástól, nem képes elviselni, ha gyengének látszik, ha alacsonyabb rendűnek, kiszolgáltatottnak érzi magát. Nem emelhet másokat maga fölé, de még egyenrangú félnek sem tekinthet senkit.

Bűnbakképzés, önigazolás

Érdekszövetségek gyakorta küzdenek válságokkal. Ilyenkor, elkerülendő az önvizsgálatot, illetve a nézetek felülvizsgálatát, el kell terelni a figyelmet a bajokról, meg kell szabadulni a bűntudattól, és növelni kell a csoporttagok önbecsülését, erősíteni összetartásukat.

Az éretlen ember legkönnyebben úgy tudja elkerülni az önvizsgálatot, szabadulhat meg a bűntudattól, ha azokat hibáztatja, próbálja legyőzni, akik rámutatnak tévedéseire. Ugyanezen viselkedés jellemzi a csoport tagjait is.

Legbiztosabb módja a felekezet összekovácsolásának, ha a hangadók felszítják híveik gyűlöletét mások, más csoportok iránt, vagyis lehetőséget, tárgyakat kínálnak nekik indulataik kiélésére. Másként fogalmazva meg kell nevezni a bajok okozóit, ki kell jelölni a bűnbakokat.

Lehet hibáztatni a körülményeket, elsősorban azonban azon személyeket és csoportokat, akiknek ténykedése a hangadók eszméjét (értsd: önbecsülését) leginkább fenyegeti.

Ha valaki értékrendjével ellentétben cselekszik, kényelmetlenül érzi magát. Ha meg akar szabadulni a lelkipurdalástól, érveket keres, hogy igazolja viselkedését. Meggyőzi magát, hogy voltaképpen jogosan, tisztességesen járt el. Minél fontosabb, hogy megőrizze az önmagáról kialakított nagyszerű képet, annál inkább rászorul az önigazolásra. Kivéve persze, ha oly mértékben önelégült, hogy másokkal már nemigen tud vagy nem akar törődni.

Könnyebben győzzük meg magunkat értékrendünkkel ellentétes cselekedeteink jogosságáról, ha ellenségeinket lealacsonyítjuk vagy hibáztatjuk. Az alacsonyabb rendű, illetve vétkes érdekeit miért kellene figyelembe vennünk? Nem sokat számítanak, maguk hívták ki maguk ellen a sorsot. Az ilyen emberek (ha annak lehet tekinteni őket) nem érdemelnek kíméletet. Ne legyenek ezzel kapcsolatban aggályaink, ha földbe kell döngölni őket.

Ha a hívek figyelmét másik csoport – szíriuszi, sumer, szkíta, hun követők – fogyatékoságaira és vétkeire terelik, többé nem foglalkoznak saját felekezetük, eszméjük gyarlóságaival, helyzetük kiábrándító részleteivel. Mint dühödt méhraj, melynek kaptárát idegen kéz merészeli bolygatni, egy akarattal zúdulnak a kijelölt ellenségre.

Ha elhitetik velük, hogy az ellenség *más* (pl. becsstelen, hazug, téveszmékhez köti magát), az érzelmi ragály még – különben jóindulatú – kívülállókra is kiterjed. A feldühödött pártolók azután egyként küzdenek a bűnbakok ellen.

Világosan érzékelhető, hogy a rendszerváltás után a dilettáns-romantikus nyelvészkedők többnyire jó szándékú, ám monomániás társasága rendkívül gyorsan és erőszakosan terjesztette ki befolyását a hírközlés területére. Nemzetbutító, áltudományos (vagyis a finnugor nyelvrokonság elméletét tagadó) fércműveiket valósággal ontják az egyre szaporodó kiadók. A csodalények száma azóta nemhogy apadt volna, hanem még inkább nőtt. Nyugállományú szakképzett álmodozók, fixa ideáktól hajtott és gyötört csodatevők, akik a csillagképek állásából vezetik le elméleteiket, ádáz vagdalkozásukban nem vesznek tudomást arról, hogy a világ számos egyetemén művelik a finnugrisztikát.

Mindenki számára nyilvánvaló, hogy tudománytalan eszméik nagy mértékben veszélyeztetik a tájékozatlan emberek gondolkodását. Helyesebben egyeduralmunkat és felsőbbrendűségünk látszatát, végeredményben pedig önértékelésünket. Ezt azonban nem ismerhetjük be még magunknak sem. Éppen ezért fokoznunk kell a finnugor nyelvrokonság eszméjének propagálását.

A tudomány nem hit és népszavazás kérdése. Éppen ezért, ha a Magyar Tudományos Akadémia és más tudományos körök nem emelnek gátat a dilettáns délibábkergető, gagyizó, tudománytalan „alkotások” áradatával szemben, félő, hogy a széles olvasóközönség körében kialakul egy tévelygő szubkultúra. Ha nem szállunk szembe időben ezekkel a téveszmékkel, bekövetkezhet a magyar őstörténeti ismeretek hungarizálódása. Persze a magyart, vagy bármelyik rokon nyelvet az uráli-finnugor nyelvcsaládból kiszakítva rokonsági viszonyba hozni más nyelvekkel, nyelvcsaládokkal teljes egészében tudománytalan, dilettáns kísérletezés.

Elgondolkozhatnánk azon, hogy a legkülönbözőbb, és egymásnak homlokegyenest ellentmondó nyelveredeztetési és őstörténeti agyszülemények valójában a sok vonatkozásban nemzet- és finnugorelles szabadelvűek malmára hajtják a vizet. Az etruszokkal, hunokkal, sumerokkal, szkítákkal, törökökkel való rokonítás, külön kiemelve az űr-eredetet, olyan eget verő esztelenség, ami csak űrzavart kelthet

a tájékozatlan vagy kevésbé tájékozott fejekben. A finnugor nyelvészet kritikáját pedig végképp nem állják ki. Kiagyalóikat a szabályos hangmegfelelések egyáltalán nem érdeklik.

Egynéhány jó nevű, tudósnek mondott szakemberünk is hamis identitástudatban és szellemi egyensúlyvesztésben szenved. Nyelvünk finnugor eredetét összekeverik a magyar nép etnogenezisével. Említetteket csak részben mentheti, hogy a rokon diszciplínák (mindenekelőtt a nyelvészet) távol állnak érdeklődési és ismereti körüktől. Tudománytalan, hogy dolgozataikban nem fordul elő a „finnugor” és az „uráli” kifejezés. El kell határolódnunk tőlük! Meg kell kérdőjeleznünk Gereben és a hozzá hasonló hitehagyottak becsületét, esetleg emberi mivoltukat is. Gerebenre és elvbarátaira eddig is haragudtunk, ezután pedig még inkább gyűlöljük őket. Ha nem hajlandók álláspontjukon változtatni, saját érdekükben elhallgattatjuk, kiközösítjük, megalázzuk őket.*

Tiszteletre méltó atyáinknak – ami a különböző díszítő jelzőkkel felruházott (többnyire jó szándékú) másként gondolkodók bírálatát illeti – félig-meddig igazuk van. Csak hát fölösleges rókának akkora vermet ásni, hogy a medve se tudjon szabadulni belőle. S talán nem is olyan hatalmas a másként gondolkodók befolyása.

Ha valakit földbe akarunk döngölni, és ehhez másokat meg akarunk nyerni szövetségesként, fel kell nagyítani erejét. Ki kell vetíteni rá félelmeinket, rá kell ruházni mindazon tulajdonságainkat, melyeket – noha sajátjaink – nem tudunk magunkénak elfogadni. E harcmódor hangsúlyozza ki leginkább a hunfalvysták mélyen rejlő bizonytalanságának és szorongásának rendkívüli, többségünk számára fölfoghatatlan mértékét.

Nem tudják elviselni gyarlóságukat, végső soron emberi mivoltukat. Hitük szerint nem mutathatnak gyengeséget, nem tehetnek engedményeket, nem tévedhetnek, mert akkor kétségbe vonnák tudásukat, elveszítenék tekintélyüket. Vagyis rettentően félnek alkalmatlannak látszani.

Minden cselekedetüket a félelem mozgatja. Mindannyiunkat a finnugrizmus zászlaja alá akarnak terelni, mert úgy hiszik, ha nincs a világon más igazság, nézőpont, az övéktől különböző jogos vélemény, akkor önérzetük egyensúlya helyreáll. Nem kell (túlságosan) aggódniuk, hogy eszméjüket, melyhez önbecsülésüket horgonyozták, leválthatják.

* Szűzanyám! És akkor most mi lesz?

Egyébként pedig ők maguk sem állnak a helyzet magaslatán. Az általuk ki-figurázott másként gondolkodók lényegét tekintve csak abban különböznek Táltostól és egyik-másik elvbarátjától, hogy ők kevesebb erőforrást tudnak mozgósítani, illetve nem tudják feltételezéseik súlyát doktori címmel és akadémiai tagsággal megtámogatni.

Az ellenség tárgyiasítása

Az ön maga emberi érzéseit elnyomó, csodálatra, hatalomra, sikerre áhítózó hunfalvysta könnyen félre tudja tenni az erkölcsi előírásokat, ha számára ezt a körülmények lehetővé teszik.

Ahogy a kóros narcisztikus másokat lát, ahogyan velük bánt, ugyanúgy viselkedik az átlagember, amikor elárasztja sebezhetőségének tudata, és fenyegeti az ezzel járó szégyen. Elveszíti ítélőképességét, megszűnik érző lény lenni. Hogy úrrá legyen a valóságon, leszűkíti akkora részletre, mellyel adott helyzetben még képes megküzdeni. Beszűkült tudatállapotban együttérző képessége kikapcsol, felebarátját tárgyként kezeli, mellyel kénye-kedve szerint bánt. Még inkább, ha nem szemtől szembe kell harcolnia vele.

Táltos és elvbarátai, ha veszélyben érzik meggyőződésüket – vagyis ha önbecsülésük a tét, ha fenyegeti őket gyarlóságuk tudata – csakis a szégyen elhárításával és az önmagukról alkotott nagyszerű kép védelmével képesek foglalkozni. Másra nemigen marad erejük. Legfeljebb forma szerint, a látszatot fenntartandó vannak tekintettel mások becsületére, érdekeire, érzéseire, jogaira, méltóságára stb.

A kevélység bukáshoz vezet

Az együttműködést, észszerű megalkuvást elutasító, eszméihez végletekig ragaszkodó – akár népe, országa kárára is győzni akaró – csoport tagjai végül önmaguktól szenvedő emberek lesznek. A rátartisággal, az uralkodni vágyással, a mások iránti közönnyel fölemésztik kapcsolataikat. Elveszítik a remélt rokonszenvet, a várt támogatást, elidegenítik maguktól az embereket. Ha figyelmen kívül hagyják mások érdekeit, ez számukra lehet kényelmes és tűnhet hasznosnak, de végül elszigetelődnek. Ha nézeteiket és igényeiket mindenkire kötelező mérceként kívánják vonatkoztatni – olyan, rövid távú előnyökért, hogy ideig-óráig büszkének, erősnek, győztesnek, ünnepeltnek érezzék magukat –, nem sok jóval biztathatjuk őket.

Aki képtelen mások személyét, nézeteit tisztelni, másokkal együttműködni; aki nem tanulta meg elviselni, hogy bizonyos igényei csak feltételeken, késleltetve vagy egyáltalán nem teljesülhetnek; akit elsodornak indulatai, mert szekerén fék nincsen; aki maga ellen hangolja környezetét, annak sorsa nem sok vidámságot ígér. Pocsékul fogja érezni magát, egyebek között azért, mert fölényeskedő, zabolátlan viselkedése miatt rosszul érzi magát környezete is, és igyekszik menekülni vagy szabadulni tőle.

Gondolkodjunk másként

Mindannyiunknak meg kell küzdenie a tehetetlenség érzésével. A félelemmel, hogy nem tudunk nehézségeinkkel megbirkózni. E félelemből táplálkozik azon vágyunk, hogy a szabadságunkkal szükségképpen együtt járó felelősség alól valamiképpen kibújjunk. Vegye le valaki, mondjuk egy mindenható, határtalanul gondoskodó szülőpótlék, vállainkról az önálló gondolkodás és a döntések terhét, s mondja is meg, miben kell hinnünk.

Kényelmességünk és tekintélytiszteletünk okán lemondunk hatalmunkról, fenntartás nélkül átadjuk sorsunk irányítását másoknak. Eszközként kínáljuk fel magunkat; hagyjuk, hogy megmondják nekünk, mit gondoljunk.

Az eredmények ellenőrzése túlságosan fáradságos volna. Érthető módon vonakodunk erőfeszítéseket tenni ez ügyben. Többségünk megelégszik azzal, hogy az ügyek intézését rábízza a kiválasztottakra. A szakemberek feladatának tekintjük, hogy megmondják, kiktől származik nyelvünk és népünk, mi pedig beérjük az eléink tált eredményekkel.

A tudománynak rendszerint sokkal nagyobb tekintélyt tulajdonítunk, mint amennyit valójában érdemel. Csak kevesen látják közülünk korlátait, és általában túlságosan függünk a tekintélytől.

Hozzászoktunk, hogy a tudományt úgy kezeljük, mint az Igazságot. A tudomány azonban (szerencsés esetben) nem más, mint az igazság mindenkori, legjobbnak tartott megközelítése. Nyersebben fogalmazva, amit tudományos tényként ünnepelek, az általában a szakemberek éppen időszerű, közmegegyezés-sel szentesített hiedelme.

Az uralkodó nézetek mindig csak a legutóbbi, de sohasem a végső igazságot képviselik. A mi felelősségünk, hogy a józan ész nevében kételkedjünk írástudóink kijelentéseiben. Más szóval soha nem szabad lemondanunk arról, hogy magunk vegyük kezünkbe sorsunk irányítását.

Tiszteljük a tekintélyt, ha alapot ad rá, de legyen bátorságunk szóvá tenni, ha hamisságokon kapjuk. Valamennyiünknek legalább annyira tudósokká kell válnunk, hogy a helyes és a helytelen kérdésében saját véleményünk legyen.

Összefoglalás

Érettség és éretlenség között a különbséget leginkább azzal mérhetjük, hogy önbecsülésünk fenntartásában mekkora szerepe van a külső megerősítéseknek. Gyermetegnek azt nevezhetjük, aki nem saját teljesítményével méri magát. Önértékelése elsősorban attól függ, mennyivel különbnek látszik másoknál, illetve miként vélekednek róla mások.

Az éretlen embernek szakadatlanul táplálnia kell önbecsülését dicséretekkel, mások fölött aratott győzelmekkel stb. A magáról alkotott fenséges, de hamis képet visszaigazolás nélkül nem képes fenntartani. Önimádata, függősége, zabolátlansága okán természetes szövetségese a közösséget romboló erőknek.

Bármilyen kihívás, mely a hunfalvysta hitét kétségbe vonja, hiúságát fenyegeti, rendszerint dühöt, lenézést, megvetést vagy más védekező viselkedést vált ki. Felebarátunk igyekszik megóvni a magáról kialakított lenyűgöző képet (tudniillik, hogy ő tévedhetetlen, tökéletes) bármi áron. Azt várja, sőt követeli – ha van rá lehetősége, ki is kényszeríti –, hogy fogadják el őt olyannak, amilyennek magát látni szeretné.

Halálosan fél a megaláztatástól és az ezzel járó szégyentől, ezért semmiképpen nem adhat másnak igazat. Nem engedhet, mert önértékelése a tét. Kényszeresen bizonyítania kell hozzáértését még akkor is, ha nyilvánvalóan téved.

Hite szerint a mindenség az ő királysága. Akaratával a valóságon is úrrá lehet. Csakis a tényekkel, illetve másokkal lehet gond, nem az ő szemléletmódjával. A sajtó a hibás, mert teret ad tudománytalan nézeteknek. A másként gondolkodók elmebetegnek stb.

A hunfalvysta csakis akkor érzi magát elfogadhatónak, ha mások hitelesítik, tükrözik az ő felsőbbrendűségének és nagyszerűségének látszatát. A külső forrásokra alapozott önbecsülés azonban roppantmód ingatag. Folyamatosan táplálni kell megerősítésekkel. Táltsanak és elvbarátainak állandóan ellenségre s közönségre, van szüksége, hogy fenntartsák a magukról kialakított lenyűgöző képet.

Nem bánják, ha félig halottak, azt sem, ha átlátszó mesterkedéseik és kinyilatkoztatásaik nyomán környezetük gúnyt űz belőlük (vagy összesúgnak hátuk mögött, és a rontás elleni jelet rajzolva köröznek ujjukkal), csak ők nyerjenek.

Saját világukban, a maguk alkotta látszatvilágban élnek, ahol minden róluk szól. Feljogosítottnak, felsőbbrendűnek, különlegesnek és sebezhetetlennek hiszik magukat. Meggyőződésük szerint hitük és önértékelésük védelmében bármit megtehetnek. Bizonyos mércék és szabályok rájuk nem vonatkoznak. Tagadják, hogy bármire is szükségük lenne, mások nélkül azonban nem képesek nagyzásosságukat táplálni.

Itt a vége

Senki (józanul gondolkodó ember) nem akarja elvenni Táltostól és elvbarátaitól hitüket, megváltoztatni nézeteiket. Csupán azt szeretnénk elérni, hogy ők is tartsák tiszteletben – bármiként is vélekednek róla – a mi meggyőződésünket.

Nem értünk egyet minden kérdésben, ám ezt természetesnek tartjuk. Ők így gondolják, mi pedig másként látjuk, és bármelyikünk tévedhet.

Úgy véljük, hogy a finnugor nyelvrokonság eszméje – még ha minden állítást bizonyítani lehetne is, megdönthetetlennek látszana –, akkor sem tarthatna igényt kizárólagosságra. A tudomány nem ismer egyedül üdvözítő elgondolásokat.

Források

ÁDÁM, L. (2020): *Finnugor. Rokonság vagy hasonlóság?* Budapest.

ÁDÁM, L. (2021): *Finnugor. Elmélet vagy vélelem?* Budapest.

ARONSON, E. T. C. (2001): *A társas lény*. Tizenkettedik, átdolgozott kiadás. Budapest.

ARONSON, E. T. C. (2009): *Történetek hibák (de nem én tehetek róluk)*. Az önigazolás lélektana. Budapest.

BAKAY, K. (2010): *Hogyan lettünk finnugorok?* Magyarásgtudományi füzetek. *Kisenciklopédia* 1. Budapest.

BÁNKI, GY. (2016): *A legnagyobb könyv a nárcizmusról*. [Budapest.]

BARON-COHEN, S. (2011): *Zero Degrees of Empathy. A new theory of human cruelty*. London.

BERECZKI, G. (1998): *A magyar nyelv finnugor alapjai*. Budapest.

CAMPBELL, L. (2008): The Beginning of Comparative Linguistics. Pp. 81–104. In ARONOFF, M. and RESS-MILLER, J. (eds): *The Handbook of Linguistics*. Oxford.

- CICHOCKA, A., MARCHLEWSKA, M. and GOLEC DE ZAVALA, A. (2016): Does self-love or self-hate predict conspiracy beliefs? Narcissism, self-esteem, and the endorsement of conspiracy theories. *Social Psychological and Personality Science* 7 (2): 157–166.
- CICHOCKA, A., MARCHLEWSKA, M., GOLEC DE ZAVALA, A. and OLECHOWSKI, M. (2016): ‘They will not control us’. Ingroup positivity and belief in intergroup conspiracies. *British Journal of Psychology* 107 (3): 556–576.
- CSEPELI, GY. (1997): *Szociálpszichológia*. Budapest.
- CSÚCS, S. (2006): Viszonyunk az alternatív nyelvrokonításhoz. *Folia Uralica Debreceniensia* 13: 149–158.
- CSÚCS, S. (2019): *Miért finnugor nyelv a magyar?* Budapest.
- DOMOKOS, P. (szerk.) (1981): *Uralisztikai olvasókönyv*. Budapest.
- ENGEL, P. (2001): Úrigyerekek tévúton. *Népszabadság*, 2001. május. 12.
- FODOR, I. (1986): Finnugor vagy bolgár-török? *História* 8 (1): 3–4.
- FODOR, I. (2004): *Az uráli népek őshazája és őstörténete*. Budapest.
- FODOR, I. (2009): Östörténet és honfoglalás. In ROMSICS, I. (főszerk.): *Magyarország története*. [Budapest.]
- FODOR, I. (2010a): Történelmünk kezdetei. (I. Néppé válás és néptörténet, II. Magyar őstörténet – eurázsiai őstörténet). *Vasi Szemle* 64 (1): 3–30.
- FODOR, I. (2010b): A hun–magyar rokonság elmélete. Pp. 165–168. In LŐRINC, L. (szerk.): *Egyezzünk ki a múlttal!* Műhelybeszélgetések történelmi mítoszainkról, tévhiteinkről. Budapest.
- FROMM, E. (1973): *The Anatomy of Human Destructiveness*. New York, Chicago, San Francisco.
- GIRARD, R. (2014): *A bűnbak*. Budapest.
- GOLEC DE ZAVALA, A. (2011): Collective Narcissism and Intergroup Hostility. The Dark Side of In-Group Love. *Social and Personality Psychology Compass* 5 (6): 309–320.
- GOLEC DE ZAVALA, A., CICHOCKA, A., EIDELSON, R. and JAYAWICKREME, N. (2009): Collective narcissism and its social consequences. *Journal of Personality and Social Psychology* 97 (6): 1074–1096.
- GOLEC DE ZAVALA, A., CICHOCKA, A. and ISKRA-GOLEC, I. (2013): Collective narcissism moderates the effect of in-group image threat on intergroup hostility. *Journal of Personality and Social Psychology* 104 (6): 1019–1039.

- GOLEC DE ZAVALA, A., PEKER, M., GUERRA, R. and BARAN, T. (2016): Collective Narcissism Predicts Hypersensitivity to In-group Insult and Direct and Indirect Retaliatory Intergroup Hostility. *European Journal of Personality* 30 (6): 532–551.
- HAJDÚ, P. (1973): *Bevezetés az uráli nyelvtudományba*. Budapest.
- HEGEDŰS, J. (1998a): Rendhagyó magyar nyelvhasználat-történet. (I. rész.) *Magyar nyelv* 94 (3): 283–292.
- HEGEDŰS, J. (1998b): Rendhagyó magyar nyelvhasználat-történet. (II. rész.) *Magyar nyelv* 94 (4): 385–398.
- HEGEDŰS, J. (2003): *Hiedelem és valóság*. Külföldi és hazai nézetek a magyar nyelv rokonságáról. Budapest.
- HERMANN, A., BRUNELL, A. and FOSTER, J. (eds.) (2018): *The Handbook of Trait Narcissism*. Key Advances, Research Methods, and Controversies. Cham.
- HONTI, L. (2001): Hol és milyen uráli/finnugor „ősnyelvet” beszéltek távoli eleink? (Hipotézisek és téveszmék az uráli nyelvtudományban.) *Magyar Nyelv-járások* 39: 13–32.
- HONTI, L. (2004): Mítoszok a magyar nyelv eredete körül. *Nyelvtudományi Közlemények* 101: 137–151.
- HONTI, L. (2006): Anyanyelvünk őstörténete – nemzeti tudatunk. *Folia Uralica Debreceniensia* 13: 167–175.
- HONTI, L. (főszerk.) (2010): *A nyelvrokonságról*. Az török, sumer és egyéb áfium ellen való orvosság. Budapest.
- HONTI, L. (2012): *Anyanyelvünk atyafiságáról és a nyelvrokonság ismérveiről*. Tények és vágyak. Budapest.
- HONTI, L. (2015): Quo vadis, schola hungarica? Tények vagy blöffök képezik-e a tananyagot? *Magyar Tudomány* 2015. február: 202–209.
- JOLLEY, D. and DOUGLAS, K. M. (2014): The social consequences of conspiracism. Exposure to conspiracy theories decreases intentions to engage in politics and to reduce one’s carbon footprint. *British Journal of Psychology* 105 (1): 35–56.
- KERESZTES, L. (2003): A magyar nyelv eredetkérdései (eredmények és kihívások a finnugrisztikában). *Folia Uralica Debreceniensia* 10: 107–126.
- KERESZTES, L. és CSÚCS, S. (2006): A magyar nyelv eredete. *Folia Uralica Debreceniensia* 13: 139–148.

- KLIMA, L. (1991): A magyar szókészlet finnugor elemei és az őstörténet. Pp. 362–368. In HAJDÚ, M. és KISS, J. (szerk.): *Emlékkönyv Benkő Loránd hetvenedik születésnapjára*. Budapest.
- KLIMA, L. (2001): Őshazáink, vándorlásaink. Pp. 27–34. In CSEPREGI, M. (szerk.): *Finnugor kalauz*. Budapest.
- KLIMA, L. (2018): Magyar őstörténet – honnan hová? *tudomany.hu*.
- KLIMA, L. (2020): Freud, a finnugorok és még valami más. *Élet és irodalom*. Publicisztika, LXIV. évfolyam, 41. szám, 2020. október 9.
- KODOLÁNYI, J., ifj. (szerk.) (1973): A finnugor őshaza nyomában. In ORTUTAY, GY. (szerk.): *A magyar néprajz klasszikusai*. Budapest.
- KOMORÓCZY, G. (1976): *Sumer és magyar*. Budapest.
- KRAMER, R. M. (1998): Paranoid cognition in social systems. Thinking and acting in the shadow of doubt. *Personality and Social Psychology Review* 2 (4): 251–275.
- KUHN, T. S. (1984): *A tudományos forradalmak szerkezete*. Budapest.
- LASCH, CH. (1984): *Az önimádat társadalma*. Budapest.
- LEMAITRE, B. (2015): *An Essay on Science and Narcissism*. How do high-ego personalities drive research in life sciences? [Without a place of publication.]
- LŐRINC, L. (szerk.) (2010): *Egyezünk ki a múlttal!* Műhelybeszélgetések történelmi mítoszainkról, tévhiteinkről. Budapest.
- MATICSÁK, S. (2018a): Hunok legyünk vagy maradjunk finnugorok? *Debreceni Szemle* 2: 192–203.
- MATICSÁK, S. (2018b): „A tízmillió nyelvész országa” – tények és tévhitek a magyar nyelv eredetéről. *Debreceni Szemle* 3: 240–257.
- MATICSÁK, S. (2020): *A magyar nyelv eredete és rokonsága*. Budapest.
- PUSZTAY, J. (2010a): A magyar nyelv eredetéről. *Vasi szemle* 64 (1): 114–128.
- PUSZTAY, J. (2010b): Az „ugor–török háború” után. Fejezetek a magyar nyelvhasználat történetéből. Budapest.
- RÉDEI, K. (1998): *Őstörténetünk kérdései*. A nyelvészeti dilettantizmus kritikája. Budapest.
- RÉDEI, K. (2003): *Őstörténetünk kérdései*. A nyelvészeti dilettantizmus kritikája. 2., bővített kiadás. *Magyar őstörténeti könyvtár* 18. Budapest.
- ROMSICS, I. (2014): A magyarok őstörténetéről. Bizonyosságok, hipotézisek, hiedelmek. *Magyar Tudomány* 2014. május: 514–561.
- RÓNA-TAS, A. (1978): *A nyelvrokonság*. Budapest.

- RÓNA-TAS, A. (1991): Nyelvtörténet és őstörténet. Pp. 65–71. In KINCSES NAGY, É. (szerk.): Őstörténet és nemzettudat 1919–1931. *Magyar Őstörténeti Könyvtár* 1. Szeged.
- SÁNDOR, K. (2011): *Nyelvrokonság és hunhagyomány*. Rénszarvas vagy csodaszarvas? Budapest.
- SIMON, G. (2009): *Báránbőrben*. A nyílt agressziótól a manipulációig. Budapest.
- SIMON, T. (főszerk.) (2015): A Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának állásfoglalása a magyar nyelv rokonságát tárgyaló tankönyvekről. *A Magyar Tudományos Akadémia hivatalos honlapja*. http://old.mta.hu/i-osztaly_hirei/a-nyelv-es-irodalomtudomanyok-osztalyanak-allasfoglalasa-a-magyar-nyelv-rokonsagat-targyalo-tankonyvekről-135927/?style=normal.
- SIMON, T. (főszerk.) (2020): Osztály-állásfoglalás a Nemzeti Alaptanterv és kerettantervei magyar nyelvre vonatkozó részéről. *A Magyar Tudományos Akadémia hivatalos honlapja*. <https://mta.hu/i-osztaly/osztaly-allasfoglalasa-a-nemzeti-alaptanterv-es-kerettantervei-magyar-nyelvre-vonatkozó-részeiről-110527>.
- SINOR, D. (1988): *The Uralic Languages*. Description, History and Foreign Influences. Leiden.
- SZÍJ, E. (2010): Nyelvtudomány és tudományos kontárság Hunfalvy korában és ma. *Nyelvtudományi Közlemények* 107: 235–243.
- SZILÁGYI, N. S. (1999): A szent mókus, avagy a módszer buktatói. Pp. 345–365. In POZSGAI, P. (szerk.): *Tűzcsiholó*. Írások a 90 éves Lükő Gábor tiszteletére. Táton, Budapest.
- TARI, A. (2013): *Ki a fontos: Én vagy Én?* Budapest.
- THÚRY, J. (1884a): Az ugor–magyar theoria. *Egyetemes philologiai közlöny* 8 (2): 131–158.
- THÚRY, J. (1884b): Az ugor–magyar theoria. (Folytatás.) *Egyetemes philologiai közlöny* 8 (3–4): 295–311.
- THÚRY, J. (1884c): Az ugor–magyar theoria. (Vége.) *Egyetemes philologiai közlöny* 8 (5): 416–440.
- VÁSÁRY, I. (2014): A „megalkotott hagyomány” – szittyák és hunok. *Magyar Tudomány* 2014. május: 566–571.
- ZIMBARDO, PH. (2012): *A Lucifer-hatás*. Hogyan és miért válnak jó emberek gonosszá? Budapest.
- ZSIRAI, M. (1943): Őstörténeti csodabogarak. Pp. 266–289. In LIGETI, L. (szerk.): *A magyarság őstörténete*. Budapest.